

Rechtstreekse lijn met de burgemeester

Luc De Ryck - AC De Zaat Temse
tel 03 710 12 52 - fax 03 771 47 83
e-mail burgemeester@temse.be

Het staatsieportret van Philippus Nys met
vorser Frank De Cuyper, museumfunctionaris
Annick Rooms en burgemeester Luc De Ryck.

woensdag 7 december 2011

Gemeentebestuur koopt historisch portret van Philippus Nijs

Het schepencollege heeft het gemeentelijk kunstpatrimonium verrijkt met het historisch portret van Philippus (Philippe) Nijs (Temse, 1724-1805), beeldhouwer, schepen en stichter van de Academie. Van het portret (1759) - te zien in alle publicaties over de kunstenaar - was de vestigings- of bewaarplaats onbekend.

Op dit enige gekende portret van Philippus is hij getooid met een ordelint om de hals met de medaillonbeeltenis van **keizerin Maria Theresia**. In zijn hand draagt hij een perkamenten oorkonde, ondertekend door **Karel van Lorreinen**. Ons land was in 1740-1780 onder het **Oostenrijks bewind** van **Maria Theresia**. Zij bestuurde haar groot rijk vanuit Wenen en zond een plaatselijke landvoogd naar Brussel: haar schoonbroer Karel Van Lorreinen, een vredelievende en populaire man, die naast levensgenieter ook kunstliefhebber was. In **1759** kwam hij op officieel bezoek naar Temse, waar hij feestelijk werd ontvangen en er speciaal voor hem een grote omme-gangstoet plaatsvond (de programmabrochure bestaat nog). Bij die gelegenheid werd Philippus door Karel als **beeldsnijder** gelauwerd en ontving hij het hoger vermelde medaillon en de oorkonde. Vanaf die dag liet Nijs - een zeer zelfbewust man, niet gehinderd door nederigheid - zich *koninklijk beeldhouwer* noemen. Hij liet ook een **staatsieportret** schilderen, dat dus nu - meer dan 250 jaar later - door de gemeente is aangekocht.

Het schilderij was in de loop der jaren spoorloos geraakt. Ca. 15 jaar geleden kreeg **Frank De Cuyper**, die al 10-tallen jaren opzoekingen doet over Temse en ook kunstverzamelaar is, via-via de tip dat het portret van Philippus in het bezit zou zijn van een zekere dame **Coeckx** uit het Antwerpse. Gelukkig zijn er maar weinig naamdragers in het Antwerpse en via enkele telefoontjes kwam Frank in Wilrijk terecht, waar hij het schilderij kon bewonderen. Er werd een foto gemaakt en gepolst of het werk in een latere toekomst niet zou kunnen aangekocht worden door de gemeente (de eigenares heeft geen nabestaanden). Om geen kapers op de kust wakker te maken, werd de *vindplaats* geheim gehouden. Zoveel jaren later nam Frank n.a.v. de expo over de scholen in Temse in het Gemeentemuseum opnieuw contact op met de nog krasse 80-jarige dame. Weer werd gesproken over aankoop - en met gunstig gevolg. Frank informeerde het Gemeentebestuur, dat enthousiast reageerde en meteen toehapte (aankoopprijs: 1.250 euro). Het schilderij zal worden gerestaureerd en dé ereplaats krijgen op het gemeentehuis (Markt). Een foto van het portret hangt intussen in de **Philippus Nijsgalerij**, de nieuwe exporuimte van de Academie.

Hoe het schilderij bij de familie Coeckx is terechtgekomen, weet niemand. Mevr. Coeckx zegt dat het altijd in de familie aan de muur hing: bij haar, haar vader en grootvader, dus al ten minste 100 jaar. De familie - die geen banden heeft met Temse - is altijd zeer kunstzinnig geweest (mevrouw volgde in haar jeugd academie in Antwerpen), haar vader en grootvader waren gekende decorateurs.

Gelukkig einde, dus, aan de omzwerfing van het schilderij. **Philippe Nijs is terug thuis!**

De kunstenaarsfamilie Nijs leeft verder in de straatnaam **Nijsstraat**. In 2007 realiseerde het gemeentebestuur de **Erfgoedroute Kunstenaarsfamilie Nijs** (auteur: **Digna Coppieters**, brochure nog verkrijgbaar). **Wim Nys** (geen familie), die de Nijs-familie bestudeerde, publiceerde er verscheidene studies over, o.m. de biografie van Philippus en Adrianus in het *Nationaal Biografisch Woordenboek* in 2002.